

Bruselj, 7. september 2023

Spoštovani,

na pristojnem odboru za kulturo in izobraževanje Evropskega parlamenta so poslanke in poslanci danes potrdili stališče za Evropski akt o svobodi medijev (24 glasov za, trije proti, štiri vzdržani).

Evropska poslanka Irena Joveva (Svoboda/Renew) je kot poročevalka v imenu svoje politične skupine, Renew Europe, aktivno sodelovala pri pogajanjih o besedilu. V nadaljevanju vam pošiljam podrobnosti in izjavo poslanke:

“Po skoraj letu dni od predloga Evropske komisije nam je po zahtevnih pogajanjih uspelo oblikovati in danes na odboru potrditi bolj ambiciozen predlog za zagotovitev medijske svobode na ravni EU.

Zaradi dogajanja v zadnjih letih – vse od vohunjenja za novinarji v Grčiji, razgradenj in podreditev javnih medijev na Poljskem, Madžarskem, pa tudi v Sloveniji v času prejšnje vlade (Janeza Janše), do kupovanja medijskih podjetij za politične ali ekonomske interese posameznikov oziroma netransparentnega javnega financiranja medijev za doseg političnih ciljev – zdaj končno dobivamo celovito zakonodajo na EU ravni, ki vzpostavlja pravno zavezujoč okvir delovanja in upravljanja na področju medijev.

Načela transparentnosti, uredniške svobode, zaščite novinarjev in političnega nevmešavanja so jasno predvidena prek različnih določb tega zakona. Pomembnih sprememb, ki bodo bistveno izboljšale stanje medijev in novinarstva, je sicer veliko, a izpostavila bi nekaj res ključnih, ki bodo del zakonodaje predvsem zaradi dopolnil, ki sem jih vložila kot poročevalka v senci.

Prvič, ustanovitev nove t.i. strokovne skupine (ang. expert group), ki bi poleg regulatorjev v Evropskem odboru za medijske storitve (ang. European Board for Media Services) vključevala še predstavnike novinarskih asociacij, novinarskih svetov, akademike in civilno družbo za bolj celovito zastopanje interesov samih novinarjev, ki bodo pri izvajanju zakonodaje imeli ključen vpliv.

Drugič, razširili smo transparentnost državnega financiranja medijev onkraj oglaševanja na vse storitve, pa tudi na spletne platforme, s čimer bo vsak evro medijem javno razkrit. Medijem smo dali posebno mesto na trgu in vsak prevzem medija bo moral iti čez jasno definiran postopek (morebitnega) vpliva na uredniško svobodo in pluralizem. Medijska podjetja bodo imela pravico ponujati storitev, neupravičeno omejevanje poslovanja pa ne bo mogoče.

Nadalje, v razmerju do platform bodo mediji imeli posebne privilegije, kar bo onemogočalo arbitrarno brisanje vsebin ali izključitve ponudnikov, kot se je to zgodilo v Avstraliji ali Kanadi na platformi Meta.

Ključno je poudariti, da bodo mediji ter novinarji in novinarke s to zakonodajo končno dobili posebno mesto v vsej EU, s čimer bomo preprečili škodljive prakse, ki so se dogajale do sedaj, tako z vidika oblasti kot z vidika zasebnega trga. Države članice bodo sicer morale vzpostaviti nove mehanizme in organe ali pa jih nadgraditi, vendar verjamem, da to ne bo predstavljalo težav.

Brez svobodnih medijev demokracija ne deluje. Evropski akt o svobodi medijev je trenutno najbolj odločen korak k zagotovitvi natanko tega: svobode medijev. Evropska unija končno dobiva orodje, da se zoperstavi vsem grožnjam na področju medijev in srčno upam, da bo Evropska komisija ta zakon tudi dosledno izvajala.“

Akt o svobodi medijev naslavlja področje medijskih storitev v Evropski uniji za zagotavljanje uredniške neodvisnosti in medijskega pluralizma. Gre za eno ključnih zakonodaj tokratnega mandata. Prvi del zakona je sestavljen iz temeljnih principov zaščite pravic uporabnikov medijskih storitev, zaščite novinarjev pred vohunjenjem, zaščite javnih medijev ter obveznosti za medijske hiše glede transparentnosti lastništva in nevmešavanja v uredniško neodvisnost. Drugi del zakona pa institucionalizira že obstoječe sodelovanje med medijskimi regulatorji posameznih držav članic ter vzpostavlja posebne privilegije in obveznosti za medije v razmerju do spletnih platform in drugih storitev na trgu, ki omogočajo dostop do medijskih vsebin.

Evropska poslanka Irena Joveva je kot poročevalka v senci za politično skupino Renew Europe na glavnem, pristojnem odboru za kulturo in izobraževanje, v procesu pogajanj vložila več kot 200 predlogov dopolnil na zakonodajno besedilo v celoti. Dopolnila so bila tekom pogajanj s preostalimi političnimi skupinami v Evropskem parlamentu vključena v tako imenovana kompromisna dopolnila, ki po današnji potrditvi na odboru predstavljajo spremenjen tekst predloga Evropske komisije.

Zakonodajo bodo evropski poslanke in poslanci potrjevali na plenarnem zasedanju, predvidoma v začetku oktobra, v nadaljevanju pa se bo končno besedilo sprejelo na medinstitucionalnih pogajanjih.

Za kakršnekoli dodatne informacije ali izjave evropske poslanke smo vam na voljo.

Lep pozdrav,

joveva

Irena Joveva
poslanka Evropskega parlamenta

**Pisarna evropske poslanke
Irene Joveve**

Kersnikova ulica 3, 1000 Ljubljana
(+386) 51 282 828

pisarna@irenajoveva.si
www.irenajoveva.si